

Meijendel NS-wandeloct

Beschrijving van de wandeloct

Inleiding

In samenwerking met de Nederlandse Spoorwegen heeft het Wandelpatform-LAW een serie wandelocten van station naar station samengesteld. Deze NS-wandelocten volgen meestal een gedeelte van een Lange-Afstand-Wandelpad (LAW). De route 'Meijendel' maakt gebruik van het Hollands Kustpad (LAW 5-2/5-3, Hoek van Holland-Den Helder 213 km). Het Hollands Kustpad is opgenomen in het North Sea Trail-project (www.northseatrail.nl), een partnerschap van landen langs de Noordzee. De eerste twee kilometer volgt u tevens het Marskramerpad (LAW 3, Bad Bentheim-Den Haag 360 km). Vanaf het Centraal Station in Den Haag wandelt u door de Haagse stadsparken en door het duingebied Meijendel naar de rand van Wassenaar. De route heeft een lengte van 12 km. U komt langs het bezoekerscentrum Meijendel (Meijendelseweg 40), waar wisselende exposities worden gehouden over waterwinning en de natuur in het duingebied. Het centrum (gratis toegankelijk) is geopend van dinsdag t/m zondag van 10-16 uur (zondag tot 17 uur). Van 1 november-1 april ook op za gesloten, tel. 070-511 72 76. U wordt verzocht tijdens het wandelen op de paden te blijven. Laat geen afval achter en houd honden aan de lijn.

Routebeschrijving

De beschrijving van de route is in kleinere stukken opgedeeld. Deze stukjes worden met wit-rode blokjes aangegeven. De routebeschrijving wordt afgewisseld met achtergrondinformatie over bezienswaardigheden, natuur en landschap. Deze informatie is blauw gedrukt en wordt met nummers aangegeven. De nummers in de tekst vindt u terug op het kaartje.

U verlaat de stationshal via uitgang Centrum/Binnenhof/Malieveld (voor Burger King) dan rechtsaf en bij de oversteekplaats de drukke Bezuidenhoutseweg oversteken.

Aan de overkant rechtsaf, Koekamp. U bent nu op de route van het Hollands Kustpad en het Marskramerpad. Volg het pad langs de Bezuidenhoutseweg. Na circa 80 meter gaat u schuin linksaf, een schelpenpad langs het water. Ga door sluishekje bij de verkeersweg linksaf en direct rechtsaf over het viaduct (langs de achterkant van de Malietoren) om rijksweg A12 over te steken. Volg rechtdoor het voet-/fietspad, het Haagse Bos in.

1 Het Haagse Bos

Het Haagse Bos, ook wel de groene long genoemd, verbindt de Haagse binnenstad met de landgoederen van Wassenaar. Omdat er vroeger veel wild leefde, vormde het een ideaal jachtdomein waar de graven van Holland zich konden uitleven. Vanaf 1820 werd het omgevormd tot een park. Dankzij zorgvuldig beheer van Staatsbosbeheer is het tegenwoordig nog steeds een aantrekkelijk groengebied met een gevarieerde flora.

Circa 40 meter voorbij de eerste brug houdt u op een driesprong rechts aan; bij de volgende driesprong weer rechts aanhouden.

Loop steeds rechtdoor en negeer zijpaden. Aan het eind gaat u rechtdoor. Steek een drukke verkeersweg (Laan van NO-Indië) over en blijf het voetpad langs de vijver volgen. Na 350 meter, als het pad vlak voor het water eindigt, gaat u linksaf, over een hoog bruggetje. Direct na het hoge bruggetje rechtsaf en neem het pad langs de vijver. Even verder gaat u rechtsaf over het eerste bruggetje, daarna het eerste voetpad linksaf. Bij een viersprong rechtdoor, het voetpad volgen. Bij de gracht van Huis ten Bosch komt u uit op een fietspad. Het fietspad rechtdoor volgen. U kruist de oprijlaan van Huis ten Bosch en vervolgt het fietspad. U komt op een klinkerweg (Leidsestraatweg).

2 Huis ten Bosch

In de 17e eeuw liet stadhouder Frederik Hendrik een zomerverblijf in het Haagse Bos bouwen voor zijn echtgenote Amalia van Solms. Huis ten Bosch werd een sober huis in renaissancestijl, dat in 1734 werd voorzien van een barokke gevel (te zien vanaf het toegangshek). Willem V gaf het paleis een Aziatisch tintje door er een Chinese en Japanse kamer in aan te brengen. Tijdens de Franse overheersing verbleef Lodewijk Napoleon er in de zomer, maar daarna werd het een tijdlang weinig gebruikt. Pas in 1981 vestigde koningin Beatrix zich er met haar gezin. De vijver van Huis ten Bosch heeft inmiddels een legendarische betekenis gekregen, omdat prins Willem-Alexander er zijn vriendin Máxima tijdens het schaatsen ten huwelijk vroeg.

 Volg deze weg en passeer aan de rechterhandappartementen-gebouw Chateau Bleu. De weg maakt een bocht naar links (let op: het wit-rood gemarkeerde Marskramerpad gaat direct na de bocht rechtsaf, u gaat rechtdoor en blijft het eveneens wit-rood

gemarkeerde Hollands Kustpad volgen). U volgt de klinkerweg tot aan de verkeerslichten op de kruising met de Leidsestraatweg/Benoordenhoutseweg. Kruis deze weg en ga de Waalsdorperlaan in. Volg het voetpad links van de laan. Vóór een woonhuis komt u via een bruggetje weer op de laan, die u vervolgt. Na de huizen kunt u weer links parallel aan de laan een voetpad volgen.

 Aan het eind van het pad linksaf de Van Brienenlaan in, een klinkerweg. U kruist een fietspad en gaat een brug over. De klinkerweg gaat over in asfalt. Even hierna rechtsaf een brug met sluishekjes over en direct linksaf. U bent nu op Landgoed Clingendael.

3 Clingendael

Ooit ontwikkelde een welgestelde familie de hofstede Clingendael tot een buitenplaats van allure. Sinds 1954, toen de gemeente Den Haag het landgoed aankocht, is het vrij toegankelijk. Het landgoed kenmerkt zich door een Engelse landschapsstijl met een romantisch, glooiend landschap waarin veel asymmetrische elementen voorkomen. In het park bevindt zich de beroemde 'Japanse tuin' (open mei-half juni en oktober), maar ook een 'oud-Hollandse tuin'. Eveneens bekend is het Sterrebos, waar de rododendrons met al hun kleuren in het voorjaar prachtig bloeien. In het park staan bomen van meer dan 150 jaar oud, die inmiddels enorme afmetingen hebben bereikt.

 Volg het voetpad langs de parkgracht. Na 50 meter rechtdoor een bruggetje over en even verder rechtsaf. Daarna rechtdoor over een volgend bruggetje en dan direct linksaf, tussen parkgracht en grasveld tot een gebouwtje met rood-witte luiken: theeschenkerij IJgenweis. Direct hierna rechtsaf, langs een vijver.

 Na de vijver loopt u met het pad mee omhoog en dan rechtsaf, bij een bank, een dalend bruggetje over. Hierna direct linksaf. Blijf dit pad volgen tot een kruising van paden, ongeveer 40 meter voor de rand van het bos. Hier gaat u rechtsaf, bospad (uitreng gebied). Op een driesprong linksaf. Bij de bosrand en Y-64838 (o.a. richting Duinrell) schuin linksaf het fietspad op.

 Dit fietspad circa 100 meter volgen tot wegwijzer Y-64839. Linksaf, het asfaltweggetje op richting Scheveningen. U steekt het Theo Mann-Bouwmeesterpad over en gaat rechtdoor het fietspad op. U loopt over een viaduct (over de Landscheidingsweg).

 25 meter na het viaduct gaat u rechtsaf over een ruiterspad tussen houten leuning omlaag. Aan het eind linksaf verder over een ruiterspad. U krijgt een hekwerk aan uw linkerhand. Uitgekomen bij een schelpenpad gaat u scherp rechtsaf dit schelpenpad op. Bij een splitsing rechtdoor, links van een dennenbosje. Schelpenpad vervolgen. Bij een volgende splitsing links aanhouden. Het schelpenpad kruist 150 meter verder een ruiterspad en komt dan uit op een kruispunt waar een fietspad van links met een bocht het gebied Meijndel ingaat. (Hier kunt u linksaf over het zwarte klinkerspad naar de klok van het Monument fusilladeplaats 1940-1945. Dit monument ligt rechts achter het duin met de klok. Over hetzelfde pad loopt u terug naar het kruispunt en gaat linksaf het gebied Meijndel in en vervolgt uw route bij *). Als u niet naar het Monument gaat, loopt u rechtdoor het gebied Meijndel in.

 * Na 10 meter linksaf, voetpad. Na 300 meter komt u uit op een fietspad dat u kruist en waarbij u 10 meter naar rechts gaat en dan weer linksaf. Na 80 meter op een driesprong met bank en afvalbak

vervolgt u het pad naar links. Het pad slingert door de open duinen en door bosjes. Na 700 meter komt u uit op een fietspad bij een dienstweg. Steek het fietspad schuin naar links over en ga het voetpad in. Na 100 meter, aan het eind, linksaf. Na nog eens 100 meter loopt het voetpad parallel aan een fietspad. Ga na 15 meter rechtsaf een zandpad in.

④ **Duinlandschap**

Nederland heeft een van de best ontwikkelde duinlandschappen ter wereld. Met 'duinen' worden doorgaans de 'jonge duinen' bedoeld, die pas zijn gevormd sinds de middeleeuwen. Onder invloed van een grote aanvoer van zand uit zee blies de wind hoge duinen op. Het rulle zand, dat slechts weinig water kan bevatten, en de harde zeewind veroorzaken de schaarse, taai vegetatie. De duinen dienen als zeewering, maar hebben ook een functie voor de waterwinning, de natuur en de recreatie.

 Volg het bochtige, stijgende en dalende pad. Houd bij een driesprong op een heuveltopje links aan. Bij de volgende splitsing het pad naar links vervolgen. 50 meter verder bij de volgende splitsing rechtdoor. U komt uit op een breder zandpad en volgt dit naar links. Eerste pad rechtsaf. Direct na de tweede bocht naar rechts (40 meter voordat het pad op een schelpenpad uitkomt) gaat u linksaf een smal zandpad in. Volg het pad in een bocht naar rechts, zijpaden negeren. Op een kruising met een schelpenpad rechtdoor. Na 200 meter op een kruising met een ander schelpenpad rechtsaf; u kruist via houten sluishekjes een ruiterspad. U loopt tussen het theehuis en het bezoekerscentrum Meijndel door.

⑤ **Meijndel**
Meijndel ('del' betekent duinvallei) behoort tot de zogeheten

Jonge Duinen, die vanaf het jaar 1000 zijn ontstaan, terwijl de Oude duinen dateren van 5000 jaar voor Christus. In de 19e eeuw zijn delen van de vallei ontgonnen voor de landbouw. Dat liep echter al snel op een mislukking uit, omdat de voedselarme grond zich niet voor ontginning leende en de zoute zeewind een voortdurende bedreiging vormde voor de gewassen. De tegenwoordig rijke flora en fauna hebben zich pas goed kunnen ontwikkelen na de beëindiging van de 19e eeuwse landbouwontginningen. Midden in de vallei Meijndel ligt naast de boerderij het bezoekerscentrum (Meijndelseweg 40); openingstijden zie inleiding. De boerderij is een van de laatste overblijfselen die herinneren aan de vroegere landbouwactiviteiten.

 Vanaf het theehuis, langs het bezoekerscentrum en de oude stal, de oude parkeerplaats oversteken naar de informatiepanelen. U kruist een klinkerweg via twee sluishekjes en gaat bij de handwijzer linksaf richting strand. Het fietspad kruisen en direct daarna rechtsaf, een onverhard voetpad. Dit slingerende pad steeds blijven volgen, geen zijpaden inslaan. Op een driesprong gaat u linksaf en onmiddellijk daarna gaat u rechtsaf de trap op naar een uitzichtpunt, Abelentop. U verlaat nu het Hollands Kustpad en volgt de wit-rode markeringen met NS-logo.

 Aan de andere kant van de Abelentop vervolgt u het pad omlaag. Beneden neemt u het bospad rechtsaf. U volgt dit bospad geruime tijd en negeert zijpaden. U passeert aan uw linkerhand de in- en uitgang naar een vogelobservatiewand. Na een trap omhoog en twee trappen omlaag, onderaan een heuvel, gaat u linksaf. U volgt dit pad; na 200 meter gaat u bij een splitsing met de bocht mee naar links. Het pad gaat met een brug over een valleitje.

⑥ Drinkwatervoorziening

Vanaf 1874 put Den Haag haar drinkwater uit de duinen. De zoetwatervoorraad, door eeuwen neerslag gevormd, slonk echter snel. Vanaf 1955 ging men voorgezuiverd rivierwater inlaten, eerst vanuit de Rijn, tegenwoordig vanuit de schonere Maas. Het rivierwater wordt ingelaten op de infiltratieplassen, waar het in het duinzand zakt en een biologische zuivering ondergaat. Daarna begint de drinkwaterbereiding. Tegenwoordig wordt op beperkte schaal ook wel diepinfiltratie toegepast. Hierbij wordt het voorgezuiverde rivierwater direct tientallen meters diep in de duinbodem gebracht.

 Voorbij de brug, na een heuveltje, op een driesprong rechts aanhouden. Bij een klinkerweg linksaf en na 20 meter rechtsaf, een voetpad op. Op een driesprong linksaf. Pad gaat omhoog. Dit volgen; aan de linkerkant loopt geruime tijd een afrastering. Op een duidelijke driesprong met paaltje 10kV rechtsaf en kort daarna linksaf. Ruiterpad oversteken. U komt uit op een rotonde en verlaat hier Meijndel. Volg het voetpad op de rotonde en ga rechtdoor, Meijndelseweg in. Deze gaat over in Berkenlaan en vervolgens wordt het Wilhelminalaan. Aan het einde van de weg gaat u rechtsaf de Stoepleaan in. Hier is bushalte De Kieviet.